

EVA KELDER

Het leek stiller
dan het was

ROMAN

MEULENHOF

ISBN 978-90-290-8900-5
ISBN 978-94-6023-918-2 (e-boek)
NUR 301

Omslagontwerp: Bart van den Tooren | BVDT
Omslagbeeld: Hanne van der Woude Photography
Zetwerk: Text & Image

© 2014 Eva Kelder en Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Ik ben er lang niet geweest, op het eiland, maar er gaat geen dag voorbij dat ik de zee niet ruik. Zelfs tussen het beton van de grote stad hoor ik de meeuwen, zie ik ze duiken. Ze vallen uit de lucht als hagelstenen. Onbevreesd, het gaat nooit mis.

I.

We begroeven de hond in de tuin van de buurman. De schemer was al gevallen. We zagen niet veel, misschien dat we daarom het bloemperk van de buurman verwoestten. De buurman, die ook burgemeester was en van begonia's hield. 'Er zijn wel duizend soorten begonia's,' zei hij een keer over de heg die zijn tuin scheidde van de onze. 'Er zijn zelfs klimmende varianten.' Ik vond het niet zo bijzonder. Er zijn ook wel duizend soorten mensen, dacht ik. Mensen zoals de buurman, met een hoedje op als hij spitte in zijn tuin. Een koord vastgebonden onder zijn slappe kin, anders waaide het hoedje weg.

's Avonds voor het slapengaan maakte hij een laatste ronde door zijn tuin en wenste de bloemen welterusten. Door mijn slaapkamerraam zag ik dat hij de planten voorzichtig over hun blaadjes aaide. Zijn lippen prevelden goedenacht. Zoals moeders die van hun kinderen houden dat ook doen, stelde ik me voor. Of vaders.

De buurman hield zo veel van zijn begonia's dat hij dag en nacht bezig was met het kweken van de mooiste. Een bloem met de diepste kleur en het zachtste vel. Andere mensen vonden dat hij dat goed deed, het kweken. 's Zomers verdrongen de mensen zich voor het tuinhek en wezen elkaar op de zee van bloemen. Als de wind uit het zuidwesten kwam, bliezen de blaadjes over de heg en veranderde ook onze tuin in een dwarrelende regenboog.

De buurman won ook prijzen. Een keer stond hij in de krant. 'De mooiste tuin van het noorden,' stond er naast een foto van de buurman, die trots keek en ook een beetje ongemakkelijk, zijn zachtmoedige gezicht half verscholen achter de beker in zijn hand. Toen kreeg hij de smaak pas echt te pakken. Soms, als ik niet kon slapen, hoorde ik het zachte ploffen van aarde. De buurman werkte 's nachts de perken bij.

Overdag moest hij naar zijn werk om te zorgen dat het eiland netjes bleef. Vooral in de zomer was het druk. Er lagen verse schelpen op de fietspaden, knisperend onder de banden van je fiets, de puin in de Dorpsstraat hadden een nieuwe lik verf. Je kon er van de grond eten, zo proper was het. Tot de badgasten kwamen met hun rolkoffers, honden en jengelende kinderen. Overal lieten ze sporen achter, alsof ze er dan pas echt waren. De prullenbakken stroomden over, alles wat niet paste belandde eraan. Half opgegeten ijshoorntjes, flyers voor feestjes waar niemand zin in had. Met een beetje pech stak de wind op en woei het vuil door de straten van het dorp. De burgemeester zag het met lede ogen aan.

'En dat is niet eens het ergste,' zei hij over de heg. Ik moest op een krukje gaan staan om hem te kunnen zien. 'Het ergste,' fluisterde hij, vooroverbuigend in het groen, 'het ergste, zijn de jongelui. Ze hebben te veel aandrang tegenwoordig. Tot drinken, begrijp je.' De buurman keek me vragend aan. Ik knikte. 'Maar,' met een vies gezicht plukte de buurman bruine blaadjes uit de heg, 'de jeugd heeft de toekomst. Het zijn de badgasten van morgen.' Ik knikte weer, want ik had ook nog een toekomst.

Steeds vaker hoorde ik 's nachts het geluid van ijzer op aarde. De buurman stak zijn schep diep in de grond. Het onkruid vloog met wortel en al door de nacht. Als ik hem 's ochtends tegenkwam op weg naar school, knikte hij vermoeid.

Zijn tuin bloeide als nooit tevoren en daarom knepen de men-

sen een oogje dicht. Het was goed voor het dorp, zo'n mooie tuin. En daar hielden de mensen van, van dingen waar iedereen wat aan had. En bovendien deed iedereen er wat naast. Het hing van de seizoenen af. Sjouke was postbode in de winter en hield in de zomer de hoteltuinen bij. Garrelt verhuurde fietsen (tandems waren populair) en braadde worsten voor bij de stampot wanneer het guur weer was. We zijn niet voor één gat te vangen, zeiden de mensen.

Maar toen de buurman steeds vaker in slaap viel tijdens een overleg, begonnen de mensen te praten en daarna te klagen. Is de burgemeester er wel bij met zijn gedachten, zeiden ze tegen elkaar. En: het is niet goed voor het dorp als de boel verslonst. Ik moest het opzoeken in het woordenboek, verslonzen. Het klonk niet best wat ik las: verloederen. Toen ik ook dat woord had opgezocht, maakte ik me ongerust. Ik wilde de buurman waarschuwen, maar ik was jong en vergat de dingen net zo snel als ik ze bedacht. Bovendien: waarom zou de buurman naar me luisteren?

Ik denk dat er daarom iets knapt in de buurman, die avond toen Teun en ik de hond in zijn tuin begroeven. Die zomer toen ik elf was en alles daarna anders leek, alsof ik wakker werd in een vreemd land.

2.

‘Mijn broek wordt vies,’ zei Teun. We stonden in de stille tuin. De hond was bij ons.

‘Stel je niet aan,’ zei ik. ‘En schiet een beetje op.’ Het huis van de buurman was donker, de gordijnen gesloten, maar als hij ’s avonds thuiskwam was het eerste wat hij deed de tuin in lopen. Zo hard als ik kon duwde ik op de schep, zodat Teun zou zien hoe het moest.

Teun was mijn beste vriend. De enige ook. Stiekem waren we broer en zus, vertelden we elkaar. Teun was bijna twee keer zo groot als ik, met flinke schouders en een stem die nu al de diepte in dook. Zijn dikke zwarte haar viel over zijn groene ogen, waardoor hij zijn hoofd altijd een beetje schuin hield wanneer hij met je praatte, anders zag hij je niet. Hij had een hekel aan de kapper. Dat vond ik leuk aan Teun, er was zo veel waar hij een hekel aan had. Dat hadden we gemeen, dat en onze groene ogen. Die waren het bewijs van onze bloedband, want verder was de gelijkenis tussen ons ver te zoeken. Mijn haar was roestrood en ik wilde het laten groeien tot aan mijn billen, ook al deed het kammen godsgruwelijk zeer. Mijn neus had ik niet van haar, zei mijn moeder. Een wipneus, met opengesperde neusgaten als van een bekneld dier.

Ik kon veel van Teun hebben, maar niet nu. De hond was dood. Ze was van mij geweest, ook al was ze er al toen ik geboren werd. Het was een mooi beest. Lief, met een lange, donzige vacht en

een blik zoals alleen honden kunnen hebben. Als ik verdrietig was ging ze voor me staan, met twee poten op mijn schouders, en blafte zo hard dat ik mijn vingers in mijn oren moest steken. Net zo lang tot ik moest lachen en zachtjes over haar snuit blies.

Het was mijn idee geweest om de hond in de tuin van de buurman te begraven. Omdat onze tuin ook een moestuin was. Fenna hield een veldje bij met komkommers, rabarber en pompoenen voor soep met room en koriander. Mijn moeder nam het serieus, het wieden en het schoffelen. ‘Krijg ik rust van in mijn kop,’ zei ze als ze ’s avonds de slakken uit de zelfgekweekte sla waste. Onder haar nagels zaten dikke randen zwart. Ook wanneer ze een eitje pelde terwijl ik moest haasten voor school.

Ik had een hekel aan de moestuin. Het beviel me niet hoe Fenna keek naar de tomaatjes op haar handpalm die ze net had geplukt. Ik werd misselijk als haar vingers de tomaatjes streelden zoals je een babywang beroert. ‘Kijk toch eens, wat zijn jullie mooi.’ Ze deed de warme kraan aan en hield de tomaten een voor een onder het straaltje. ‘Anders raken hun huidjes beschadigd,’ zei ze.

‘Ik hou niet van tomaten,’ zei ik.

In die moestuin, onder die liefdevol omgespitte aarde, zou de hond geen rust vinden. Daarom woelden Teun en ik de begonia’s om zoals ook honden dat doen. Gulzig. Met de punt van mijn schep kliefde ik de bloemkopjes doormidden. We gooiden de bloemen op een hoopje. Het leek wel een krans, zo een voor op een graf.

‘Eigenlijk best zonde,’ zei Teun. ‘Vindt de buurman dat niet erg, denk je?’

Ik haalde mijn schouders op. ‘Drummer hield niet van bloemen.’

Eindelijk waren we klaar. Mijn handpalmen brandden, maar het gat was groot genoeg. De tuin leek anders nu, zoals alles stiller

wordt in het donker. De takken van de hoge eikenbomen, die de buurman had geplant om ook wat schaduw te hebben, bogen zich nog verder naar beneden. De hond lag aan mijn voeten. Geduldig. Het was altijd een hond zonder haast geweest. We tilden het stijve hondenlijf op. Haar vacht voelde raar aan mijn handen, stugger nu er geen bloed meer stroomde net onder haar huid. Voorzichtig lieten we haar zakken. Teun had haar voorpoten vast, ik haar kont. Ik kon haar niet aankijken.

‘Dag,’ zei Teun. Ik moest mijn ogen tot spleetjes knijpen om hem nog te kunnen zien. Met een vies gezicht wierp hij een kluitje aarde op het graf. ‘Zo hoort dat.’

‘Dag, Drummer.’ Ik treuzelde. Dit was de laatste keer. Licht viel de tuin binnen. De buurman was thuis. Nog een keer keek ik naar Drummers lieve kop, ze had haar lippen een beetje opgetrokken, boos dat we haar alleen lieten. Ik keek naar de dode bloemen. Ik rook hun sappen in de lucht, sterker dan de geur van het waspoeder in Teuns t-shirt, en dacht aan de hond. Hoe ze rondrende door de duinen, konijnen achterna. Dronken van vrijheid hectares vrat. Wij waren nog niet van plan dood te gaan.

Iedere dag voordat school begon, ging ik naar de bakker. Fenna hield van vers brood. Ik liep het tuinhek door, dat nooit helemaal sloot, omdat Fenna vond dat ‘niet alles perfect kon zijn’. De Dorpsstraat in, langs de terrassen, de rekken met vergeelde Ansichtkaarten. Het was nog rustig. Badgasten bleven altijd lang in bed liggen, tenzij het heel heet was; dan dreven ze hun tent uit en zaten ze met dikke ogen aan de koffie. Ik keek goed waar ik mijn voeten neerzette. Mijn ene recht voor de andere, want zo lopen ballerina’s, had ik een keer op tv gezien. Vandaag lukte het niet zo goed als anders.

Bij de bakker was het druk. Er was maar één bakker in het dorp. Ik moest een nummer trekken uit de rode automaat. Dat

deed ik graag. Het voelde belangrijk om op je beurt te wachten.

‘Heb je het al gehoord?’ zei een vrouw met een kind op haar arm tegen een vrouw met een rood gezicht. De mensen praatten door elkaar heen. Iedereen sprak voor zijn beurt. ‘Ja, verschrikkelijk,’ zei de vrouw met de rode wangen. ‘Veel te jong. Zo oneerlijk.’

‘Oneerlijk?’ De vrouw schikte het kind op haar arm. ‘Heb je het niet gehoord dan?’ Ze liet haar stem dalen. Ik ging wat dichterbij staan. ‘Hij heeft de hand aan zichzelf geslagen.’

‘Oooo, dat meen je niet,’ riep de andere vrouw. Haar wangen werden nog roder. ‘Onze burgemeester?’

‘Vandalen hebben zijn tuin verwoest vannacht. Zijn begonia’s helemaal naar de knoppen.’

‘Vandalen?’ De vrouw schudde haar hoofd. ‘Op Vlie?’ Ze zoog haar wangen naar binnen alsof ze aan een lolly zoog. ‘Dat moeten badgasten zijn geweest.’

Even waren de vrouwen stil. Ze bogen gelijktijdig hun hoofd.

‘En je denkt dat hij daarom, vanwege die bloemen...’ fluisterde de blozende vrouw. ‘Zou het niet komen doordat, nou je weet wat ze zeggen, dat hij geen vrouw had en hij was zo zachtaardig...’

‘O!’ De vrouw met het kind sloeg een hand voor haar mond. ‘Zou het?’ Ze schudde zo hevig haar hoofd dat haar haren in het gezicht van het kind sloegen. Het begon te huilen. De winkel viel stil.

De bakkersvrouw kuchte luid en boog haar grote lijf over de toonbank. Haar borsten lagen als verse bollen op het glas. ‘Daar hebben we Seije,’ zei de bakkersvrouw. Alle hoofden draaiden mijn kant op. ‘Dag Seije, kind, zeg het maar.’ Ik stond nog steeds naast de rode automaat vlak bij de deur, ik was niet aan de beurt, maar nu weken de klanten uiteen om me door te laten. ‘Seije woont op nummer drieëndertig,’ zei de bakkersvrouw, ze schreeuwde haast.

‘Dat is dat huisje naast de ambtswoning,’ zei iemand.

‘Ze is zijn buurmeisje,’ hoorde ik iemand fluisteren. Ik kneep het bonnetje in mijn hand fijn. ‘Ik ben nog niet aan de beurt.’ Ik deinsde achteruit, de winkel uit.

Ik liep de Dorpsstraat verder in, stak het kerkplein over, langs de tuin van Het Armhuis met de wilde rozen, die minder mooi waren dan de bloemen van de buurman, maar zoeter roken, als shampoo. In mijn borst dreunde mijn hart. Harde tikken tegen mijn borstkas. Vandalen op Vlie. Begonia’s naar de knoppen. De buurman met zijn zachte blik. Ik liep de Achteromweg helemaal af langs de kleine voortuinen met kinderfietsjes waar ik al te groot voor was tegen de schutting. Pas op het schoolplein bedacht ik dat ik nu geen brood had voor Fenna. Geen vers brood voor de lunch. En Fenna at geen oud brood.